

Nr 17

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning angående åldringarnas anpassning i produktionslivet.

I de inom riksdagen väckta, till allmänna beredningsutskottet hänvisade, likalydande motionerna I: 378 av herr *Ohlön m. fl.* och II: 463 av herr *Ohlin m. fl.* hemställes, att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

1) att Kungl. Maj:t låter verkställa en utredning, som belyser vägarna till de äldres anpassning i produktionslivet, utvinner och ställer samman fakta beträffande deras kapacitet och användbarhet i olika arbetsformer och utröner vilka möjligheter, som finns att skapa arbetsmiljöer som tillåter dem att utan effektivitetspress använda sin yrkesskicklighet; samt

2) att de resultat som denna utredning kommer fram till ges en effektiv publicitet.

I motionerna framhålles, att antalet åldringar fortgående ökas och att det är en samhällets skyldighet att ge dem möjligheter till en livsföring, som inte tynges av materiella bekymmer. Motionerna tar emellertid inte sikte på åldringsvården utan på åldringarnas anpassning i arbetslivet, vilket är en viktig fråga inte bara för åldringarna utan även för samhället genom värdet av deras arbete. Äldre människors inlärningsförmåga är betydande, och om de arbetar långsammare uppväges detta av större rutin. Olycksfallsrisken är icke större bland äldre arbetare än bland yngre, och statistiken visar sjunkande frånvarofrekvens med stigande ålder. Den föreslagna utredningen anses lämpligen kunna uppdragas åt socialstyrelsen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från arbetsmarknadsstyrelsen, socialstyrelsen och 1951 års pensionsutredning, varjämte Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Sveriges akademikers centralorganisation (Saco) beretts tillfälle att inkomma med yttrande. Dessutom har Medelålderns arbeidskraftsorganisation, Riksförbundet Mako, inkommit med en skrivelse.

Arbetsmarknadsstyrelsen redogör för den beräknade befolkningsutvecklingen och anför vidare bl. a.: »Icke endast humanitära skäl talar för en lösning av de äldres sysselsättningsproblem. Även samhällsekonomiska och arbetsmarknadsmässiga motiv gör det angeläget att tillförsäkra den

äldre arbetskraften sysselsättningsmöjligheter. Det är nämligen icke endast personer tillhörande folkpensionsåldern, som har särskilda svårigheter att lösa sitt sysselsättningsproblem. Erfarenheterna har visat, att även personer i 40—50-årsåldern betraktas som »överåriga». Detta gäller särskilt tjänstemannagrupperna men också arbetskraft från andra områden. Arbetsgivarens attityd gentemot den äldre och även den medelålders arbetskraften är ofta avgörande för dennas möjligheter att i mån av vilja och förmåga erhålla lämplig sysselsättning. En av Internationella arbetsbyrån gjord undersökning, vilken omfattat 69 olika länder, har liksom erfarenheterna i vårt land visat, att det finns en tendens till åsidosättande av den äldre arbetskraften och att denna tendens icke märkbart minskat trots befolkningens åldrande och trots goda erfarenheter av denna arbetskraft. Också arbetslöshetsstatistik från ett flertal länder har givit belägg för att arbetslösheten drabbar äldre arbetskraft hårdare än andra grupper. I Sverige var sålunda i februari 1955 av ca 24 000 arbetslösa kassamedlemmar 47 % över 50 år. Motsvarande siffror för augusti 1954 var 4 812 arbetslösa och 54 % över 50 år. Likaså är arbetslöshetens varaktighet längre hos äldre arbetslösa än hos yngre.

Det torde under dessa förhållanden vara ett samhällsintresse av stor betydelse, att ansträngningar göres att så långt möjligt är få till stånd i första hand en ändring av arbetsgivarens attityd. Att förutsättningar finnes att i detta avseende nå vissa resultat torde framgå av ovannämnda undersökning av Internationella arbetsbyrån, som bl. a. visar, att arbetsgivarnas negativa inställning vanligen icke är baserad på egna faktiska erfarenheter utan på vad de helt enkelt trott eller hört om den äldre arbetskraften. I andra länder — bl. a. i England och USA — har utredningar gjorts i syfte att objektivt belysa den äldre arbetskraftens kapacitet och lämplighet på olika arbetsområden. Utredningarna har givit mycket positiva resultat. Under senare år har även från den svenska industriens sida uppmärksamhet ägnats åt denna fråga. Bl. a. anordnade Industriens utredningsinstitut hösten 1954 en konferens med representanter för näringslivet, fackföreningsrörelsen och förvaltningen, varvid den äldre arbetskraftens problem belyses från samhällsekonomiska, sociala och medicinska synpunkter. Inledningsföredrag och debattinlägg från denna konferens kommer inom kort att publiceras i bokform.

Motionärerna har föreslagit en utredning, som bl. a. skulle belysa vägarna till de äldres inpassning i produktionslivet. Arbetsmarknadsstyrelsen finner sig i detta sammanhang böra erinra om att kommittén för partiellt arbetsföra, som framlagt ett flertal betänkanden med förslag till åtgärder för den partiella arbetskraften, till denna arbetskraft räknat även personer, som på grund av stigande ålder har svårt att vinna ny anställning vid arbetslöshet, ofta på grund av nedsatta krafter eller brist på anpassningsförmåga. Bland de åtgärder, som kommittén föreslagit och

som nu ingår som led i arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdande verksamhet, kan nämnas förutom arbetsförmedling yrkesvägledning och yrkesutbildning, arbetsträning, arbetsprövning, skyddad verksamhet och hemarbete.

En effektiv arbetsförmedling och yrkesvägledning utgör utan tvivel en betydelsefull faktor i strävandena att motverka åldersdiskriminering. Arbetsförmedlingen har utblick över arbetsmarknaden och därmed goda tillfällen att finna lämpligt arbete för de arbets sökande, det här gäller. Den kan också genom påverkan intressera arbetsgivarna för den äldre arbetskraften. Detta blir dock tidskrävande och förutsätter personella resurser, som för närvarande icke står arbetsförmedlingarna till buds.

Även omskolning eller fortbildning har tillgodosetts inom arbetsvårdens ram. I vissa fall har det varit möjligt att bereda omskolning åt sådana 'överåriga' som belastas även av fysiska eller psykiska arbetshinder. En utvidgning av denna verksamhet föreslås i årets statsverksproposition innebärande att möjligheter fr. o. m. nästkommande budgetår öppnas för omskolning eller utbildning på försök av medelålders och äldre — manlig eller kvinnlig — arbetskraft, för vilken fortsatta försörjningsmöjligheter inom det egna yrket icke anses föreligga och vilken utan att hänföras till gruppen partiellt arbetsföra är svårplacerad på arbetsmarknaden.

Motionärerna har uttalat, att det är av vikt, att man söker sig fram till skapandet av arbetsformer och arbetsmiljöer, där de äldre utan för hård effektivitetspress får användning för sin speciella kapacitet, och framhåller, att man i USA gjort lyckade försök med arbetslag, som getts en homogen ålderssammansättning. Arbetsmarknadsstyrelsen har sig bekant att även inom svensk industri försök med goda resultat gjorts att sammanföra äldre arbetare i arbetslag. Styrelsen vill i detta sammanhang även erinra om att arbetslag av liknande slag finnes inom den skyddade verksamhet, vilken landsting, kommuner och enskilda organisationer under senare år anordnat och där var och en får arbeta efter måttet av egna krafter och förmåga. Liknande s. k. halvskyddad sysselsättning har under samma förutsättningar etablerats vid några svenska industriföretag. För båda dessa former av speciell sysselsättning av arbetshindrade personer utgår statsbidrag genom arbetsmarknadsstyrelsen. Vidare kan nämnas, att ett flertal större industrier inrättat s. k. konvalescentverkstäder för egna anställda. Dessa verkstäder åtnjuter emellertid icke bidrag från det allmänna.

Varken den skyddade eller den halvskyddade verksamheten är ännu utbyggd i på långt när erforderlig omfattning. De erfarenheter, som vunnits av denna verksamhet såväl i vårt land som i andra länder, är emellertid mycket goda, och arbetsmarknadsstyrelsen söker därför intressera landsting, kommuner och industriföretag för en utvidgning av den skyddade, respektive halvskyddade verksamheten.

Hemarbetet är en annan form av sysselsättning, som lämpar sig för äldre

arbetskraft men som på grund av nu rådande svårigheter att erhålla arbetsuppgifter icke fått önskvärd omfattning. Genom anordnande i större utsträckning av hemarbetscentraler i samband med den skyddade verksamheten skulle dock sådana arbetsuppgifter kunna tillhandahållas och en bättre organiserad hemarbetsverksamhet komma till stånd.

Den fråga, motionärerna velat aktualisera, får således ses mot bakgrunden av de åtgärder, som redan vidtagits i vårt land för personer, som av olika orsaker har svårare än andra att erhålla och behålla ett förvärvsarbete — det må vara på grund av fysiska eller psykiska arbetshinder, på grund av social belastning eller till följd av 'överårighet'.

Utredningen skulle även utvinna och sammanställa fakta beträffande den äldre arbetskraftens kapacitet och användbarhet i olika arbetsformer. Undersökningar i dessa avseenden har som ovan framhållits nyligen gjorts av bl. a. Internationella arbetsbyrån. I *International Labour Review*, juni 1954, refereras sålunda en rapport om den äldre arbetskraftens problem, i vilken allsidigt behandlas sådana frågor som diskrimineringen av äldre arbetskraft och orsakerna härtill, arbetsgivarnas attityd, yrkesskicklighet och ålder, anpassningsförmåga, olycksfallsrisk, frånvarofrekvens, existerande pensioneringssystem, arbetsförmedling och yrkesvägledning, omskolning och fortbildning m. m. I England har Minister of Labour och National Service framlagt en omfattande utredning om sysselsättning av äldre män och kvinnor.

Frågan om den äldre arbetskraftens tillvaratagande har — som framgår av ovanstående — redan uppmärksamats i vårt land och även föranlett vissa åtgärder. Därjämte har omfattande utredningar om den äldre arbetskraftens problem gjorts i andra länder. Det synes fördenskull arbetsmarknadsstyrelsen vara i första hand angeläget dels att gjorda erfarenheter sammanställas, dels att den verksamhet, som i vårt land bedrivs i syfte att tillvarataga den äldre arbetskraften, samordnas och effektiviseras.»

Socialstyrelsen erinrar om att frågan de senare åren upprepade gånger varit föremål för uppmärksamhet i riksdagen och av Kungl. Maj:t.

Socialstyrelsen finner problemet vara av allmänt intresse. Varje arbetsförmögen medborgare bör ha rätt till arbete, och den tvångsmässiga, allmänna pensioneringen vid 60—65 års ålder innebär ett avsevärt slöseri med kvalificerad arbetskraft. Knappast någon söker försvara det nuvarande systemet med fixerad pensionsålder och fasta åldersstreck. Problemet har också en familjeekonomisk sida. I den mån sysselsättningen av äldre personer är en fråga mellan generationerna anser styrelsen att motsättningen håller på att undergå en påtaglig försvagning. Frågan måste också ses ur psykologisk synpunkt och är dessutom ett viktigt medicinskt problem, men framför allt ett problem av humanitär och social natur.

Allmän upplysning i åldringsfrågan är av allmänt intresse och stor vikt och bör enligt styrelsen komma före de speciella uppgifter, som en utredning kan få. Styrelsen är villig att sammanställa fakta och synpunkter.

Socialstyrelsen tillstyrker livligt, att utredning och upplysning i frågan kommer till stånd.

1951 års pensionsutredning yttrar sig om pensioneringsanordningars roll, när det gäller att komma till rätta med åldringsfrågorna. Utredningen understryker, att utformningen av dessa anordningar visserligen direkt avser försörjningen av de äldre men också starkt inverkar på möjligheterna att nå eftersträfvade resultat vid utnyttjande av de äldres arbetskapacitet. Till följd av pensioneringsanordningarna uppkommer negativa verkningar i fråga om utnyttjandet av arbetskraften i den mån förmånsnivån är hög, i den mån pensionsåldern är låg och i den mån samordning med arbetsinkomst förekommer.

Sedan utredningen framlagt synpunkter på samordningsfrågan, pensionsbeloppens storlek, avgångsålderns höjd och sättet för pensionsfinansieringen, slutar utredningen med att framhålla, att intresset vid pensionsanordningarnas utformning huvudsakligen knyter sig till pensionsåldersfrågan och till frågor, som sammanhänger med om pensioneringen anordnas i form av en allmän socialförsäkring eller på annat sätt. Hithörande spörsmål är emellertid föremål för övervägande dels inom utredningen för utarbetande av slutligt förslag till allmän pensionsförsäkring och dels, vad angår statsanställda m. fl., genom 1951 års pensionsutredning. Någon ytterligare utredning i dessa frågor är därför för närvarande icke erforderlig eller lämplig. Åldringsfrågornas innebörd ur andra aspekter har utredningen icke ansett sig böra ingå närmare på. Vad beträffar publicitetsfrågan ansluter sig utredningen till den uppfattningen, att det är av stor betydelse att fakta om åldringsfrågorna vinner spridning i vida kretsar.

Arbetsgivareföreningen anför, att de speciella problem, som sammanhänger med de äldre arbetstagarna redan har uppmärksammats av näringslivet. Föreningen har sålunda nyligen företagit en undersökning angående den äldre arbetskraften i syfte att åstadkomma en klar bild av dess hälsotillstånd, arbetsförmåga, frånvarofrekvens, anställningsförhållanden m. m. Undersökningen har omfattat ett begränsat antal större och medelstora företag, sysselsättande omkring 13 700 arbetare och 5 900 tjänstemän och avsett samtliga anställda män över 60 och kvinnor över 55 år. Av undersökningen framgår, att goda förutsättningar för en fullgod produktiv insats av de äldre arbetstagarna föreligger, därest de placeras i arbete, som motsvarar deras ofta i ett eller annat avseende begränsade arbetsförmåga. Det bör emellertid framhållas, att de företag, som omfattats av undersökningen, varit sådana som förfogar över en väl utbyggd hälso- och sjukvårdsorganisation, vilken kan uppmärksamma ifrågasvarande arbetstgares speciella förhållanden och i tid ge erforderliga anvisningar för en riktig omplacering. Det torde enligt föreningens mening finnas goda skäl att antaga, att denna fråga kommer att bli föremål för nya undersökningar ur såväl allmänekonomiska som mera begränsade

sysselsättnings- och arbetsforskningsaspekter. Med hänsyn till att insikterna rörande dessa spörsmål för närvarande måste anses mycket begränsade men av allt att döma torde komma att tämligen snart vidgas väsentligt, synes det föreningen icke lämpligt, att man under nuvarande förhållanden genomför den föreslagna utredningen. Utvecklingen under den närmaste framtiden torde kunna giva bättre möjligheter att bedöma, huruvida den över huvud taget kommer att bli erforderlig. Det förtjänar också framhållas, att den äldre arbetskraftens möjligheter till fortsatt produktivt arbete icke enbart beror på fysiska och psykiska faktorer utan även påverkas av andra omständigheter. Sålunda kan man icke i detta sammanhang bortse från folkpensionslagstiftningens nuvarande utformning, särskilt beträffande dess s. k. avdragsregler. En för arbetstagarna lämpligare utformning av ifrågavarande lagbestämmelser, exempelvis genom införande av någon form av uppskjuten folkpension, bör innebära väsentligt ökade förutsättningar för att äldre arbetstagare skall kvarstå i produktivt arbete.

Arbetsgivareföreningen anser emellertid, att, i den mån en utredning icke utföres som en fristående statlig utredning, den bör anförtros åt arbetsmarknadsstyrelsen.

LO framhåller till en början, att fackföreningsrörelsens krav på full sysselsättning innebär att alla medborgare, som är beredda att göra en produktiv insats, också skall erhålla möjlighet härtill — oavsett ålder, tjänsteställning och yrke. Summan av arbetstillfällen i samhället skall vara tillräckligt stor för att taga i anspråk hela utbudet från arbetskraftsidan. Första förutsättningen för att åldringarna — i den utsträckning de så önska — skall kunna erhålla lämpliga sysselsättningar är därför att den fulla sysselsättningen upprätthålles. LO förklarar sig vidare ha svårt att inse att åldringarna ur sysselsättningssynpunkt skulle inta en särställning i förhållande till andra grupper, som betraktas såsom svårplacerade. Enligt LO:s mening kan de framförda önskemålen knappast tillgodoses genom en engångsutredning. Åldringarnas anpassning till arbetslivet är nämligen beroende av arbetsmarknadens läge i olika konjunktursituationer. I vart fall bör utredningen icke utföras av socialstyrelsen utan, om den skall komma till stånd, anförtros åt arbetsmarknadsstyrelsen. De i motionerna framförda önskemålen synes dock inrymmas i arbetsmarknadsstyrelsens ordinarie arbetsuppgifter. Även frågan att ge resultaten effektiv publicitet hör till arbetsmarknadsorganens uppgifter.

TCO anför, att de av motionärerna berörda frågorna omspannar bl. a. medicinska, psykologiska, sociala, ekonomiska och produktionstekniska problemställningar. Motionärerna synes närmast sikta till att de produktionstekniska förutsättningarna skulle klarläggas i den begärda utredningen mot bakgrunden av den medicinska vetenskapens nuvarande uppfattning beträffande de äldre människornas arbetsförmåga i olika avse-

enden. De resultat den begärda utredningen skulle komma till i fråga om de produktionstekniska förutsättningarna kan dock givetvis inte ligga till grund för några åtgärder utan att också t. ex. de sociala och de ekonomiska frågorna beaktas i sammanhanget. Man torde heller inte utan närmare behandling av problemen kunna överblicka de samhällsekonomiska konsekvenserna av ett större utnyttjande av åldringarnas arbetskraft.

TCO har ingenting emot den föreslagna utredningen men ifrågasätter, om den inte skulle kunna innebära ett dubbelarbete med hänsyn till pågående utredningar i vissa pensionsfrågor och i fråga om åldringsvården.

Saco finner motionerna värda allt beaktande men vill starkt understryka, att ett utnyttjande av de äldres arbete inte bör ske genom ytterligare höjning av pensionsåldern eller dess övre gräns. I stället bör ett återanställningsförfarande anlitas. Saco tillstyrker motionerna.

Utskottet

Det är enligt utskottets mening av stor vikt att de i motionerna påtalade förhållandena beaktas. Det synes knappast förenligt med en allmänt humanitär inställning och med principen om allas rätt till arbete att människor, som önskar göra en arbetsinsats och är kapabla därtill, endast på grund av att de nått en viss ålder skall vara utestängda från detta. Det synes vidare uppenbart att avsevärda samhällsekonomiska vinster skulle kunna göras, om åldringarna utnyttjades bättre i produktionslivet än nu sker.

Orsakerna till de svårigheter som nu förefinns för åldringar att erhålla för dem lämpade arbetsuppgifter ligger framför allt, förutom i de merendels alltför stela bestämmelserna om pensionsålder, i en utbredd och till stor del på fördomar grundad obenägenhet bland arbetsgivarna att behålla eller anställa äldre arbetskraft. I detta sammanhang bör erinras om att svårigheterna att erhålla ny arbetsanställning visat sig vara betydliga även för bl. a. en grupp människor som icke tillhör kategorien »åldringar», nämligen de personer i medelåldern, som av någon anledning mist sin anställning. Dessa svårigheter gör sig gällande även för sådana medelålders personer, vilkas användbarhet som fullgod arbetskraft är obestridlig. Självfallet ställer sig problemen i viss mån annorlunda för sistnämnda grupp än för åldringarna, vilka genom pensioneringen dock har nödtorftig försörjning och av vilka många torde få räknas till de partiellt arbetsföra. Utskottet finner emellertid att de åtgärder, som kan komma att vidtagas i anledning av motionärernas förslag, bör få avse även den medelålders arbetskraften.

Åtskilliga förhållanden som sammanhänger med de i motionerna upptagna frågorna är föremål för uppmärksamhet från det allmännas sida eller från det enskilda näringslivet. Man kan härutinnan hänvisa till 1952

års åldringsvårdsutredning, som bl. a. har att pröva behovet av åtgärder för att främja forskning rörande ålderssjukdomar samt frågan om lämplig sysselsättning för åldringarna och formerna härför. Det må även erinras om det utredningsarbete som nu pågår inom 1951 års pensionsutredning och den kommitté som skall utarbeta slutligt förslag till allmän pensionsförsäkring. Självfallet måste vidare den verksamhet på här ifrågavarande område, som arbetsmarknadsstyrelsen bedriver genom sin arbetsvårdsbyrå, beaktas. Vad gäller denna verksamhet får utskottet hänvisa till den redogörelse, som arbetsmarknadsstyrelsen lämnat i sitt ovan återgivna yttrande över motionerna. Åldringarna och den medelålders arbetskraften torde även komma att få fördelar av den av socialministern i årets statsverksproposition förebådade utvidgningen av omskolnings- och utbildningsverksamheten för friställd arbetskraft till att avse jämväl viss medelålders och äldre arbetskraft. Socialministerns förslag har av riksdagen lämnats utan erinran.

Genom Svenska arbetsgivareföreningens försorg pågår en av professor Sven Forssman ledd undersökning angående den äldre arbetskraften. Vissa hittills vunna resultat av denna utredning har nyligen publicerats. Dessa resultat anses bl. a. utvisa, att pensionsmässiga arbetare och tjänstemän ofta önskar kvarstanna i arbetet och att det även är lämpligt att låta dem göra detta. Redan nu lär man vid många företag ha kunnat med framgång utnyttja viss äldre arbetskraft genom att verkställa ur hälsosynpunkt lämpliga omplaceringar.

Problematiken på förevarande område är givetvis i stor utsträckning gemensam för alla kulturländer. Det är sålunda av stor vikt att man i Sverige noggrant observerar de utredningar och övriga åtgärder som vidtages i andra länder och inom det internationella samarbetet. Uppgifter om sådana utredningar och åtgärder har lämnats i motionerna och i arbetsmarknadsstyrelsens yttrande. Härtill må fogas, att Internationella arbetsorganisationen (ILO) i början av detta år hållit en konferens för de europeiska medlemsstaterna för behandling av frågor rörande åldringarna i produktionslivet. Protokollen från denna konferens har icke varit tillgängliga för utskottet. Av programmet för konferensen framgår emellertid att man avsåg att giva dessa spörsmål en ingående behandling. Bland de många på programmet upptagna frågorna kan här som exempel nämnas »sysselsättning av äldre arbetare», »arbetslöshet bland äldre arbetare», »hög ålder och duglighet för arbete», »utsträckning av den tid, en människa kan göra en insats i produktionen (extension of working life)».

Av de ovan lämnade, summariska uppgifterna torde framgå, att det material, som nu föreligger och under överskådlig tid kan förväntas framkomma för klarläggande av problemen, hur den äldre arbetskraften bäst skall kunna inpassas i produktionslivet, är synnerligen omfattande. Detta förhållande i förening med den betydelse man från såväl humanitära som

samhällsekonomiska synpunkter måste fästa vid att den äldre arbetskraften blir bättre utnyttjad, utgör enligt utskottets uppfattning starka skäl för att en sammanställning och bearbetning av materialet kommer till stånd i syfte att detsamma må kunna på bästa sätt utnyttjas. Sammanställandet och bearbetningen torde böra ske fortlöpande allteftersom pågående utredningar blir färdiga och åtgärder och erfarenheter från andra länder blir kända. Med hänsyn till bl. a. att de förhållanden på arbetsmarknaden, som är av betydelse för bedömningen av hithörande frågor, mycket snabbt skiftar, torde man enligt utskottets mening kunna ifrågasätta, om icke dessa uppgifter hellre bör anförtros ett permanent organ än en utredning. Mycket synes utskottet tala för att de här avsedda uppgifterna ävensom de uppgifter i övrigt, vilka motionärerna velat lägga på den föreslagna utredningen, bör anses falla inom ramen för den verksamhet, som arbetsmarknadsstyrelsen enligt sin instruktion har att utöva. Styrelsen har som centralt organ för arbetsmarknaden och arbetsvården god överblick över förevarande område och har enligt utskottets mening ådagalagt stort intresse för de spörsmål, varom här är fråga. Enligt vad utskottet erfarit är man vidare inom styrelsen icke främmande för tanken att genom propaganda söka påverka arbetsgivarnas inställning till den äldre arbetskraften.

Utskottet, som behjärtar motionernas syfte, har på ovan angivna skäl funnit detta syfte kunna i huvudsak tillgodoses utan att en särskild utredning tillsättes. Frågan är emellertid av den vikt, att utskottet ansett sig höra hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 378 och II: 463 i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 19 april 1955

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

LARS ANDERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Lars, Jonsson, John Wiktor*, Andersson, Axel, fru Wallentheim, Persson, Johan*, Persson, Karl, Lundström och Svensson, Rikard;

från andra kammaren: fru Sjöstrand, fru Svedberg, herrar Sehlstedt, Andersson i Ronneby, Braconier*, Engkvist*, Nestrup, Ekström, Hansson i Önnarp och fru Andrén.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.